

Reminiscències

ANNA M. ANDEVERT LLURBA

Sona el despertador. És massa aviat per llevar-se per l'hora que et vas adormir, però massa tard per la teva esquena, que ja protesta després de provar totes les posicions possibles damunt d'aquest matalàs que tants diners us va costar i que té tantes tecnologies, però que en realitat no serveix de res; sempre penses que mai en trobaràs cap com el matalàs en què dormies quan vivies a casa dels teus pares.

Intentant recordar què has somiat, et dirigeixes a la dutxa; l'aigua llisca cos avall, tota tu et sents com un eriçó, ja que les primeres gotes d'aigua que recorren les fredes canonades et fan estremir.

Els nens ja s'han despertat, així que toca fer l'esmorzar per a tots: cafè per al Jordi, que es despertarà de mal humor perquè sap que el seu dia a l'oficina serà un altre dia gris i avorrit; cereals de xocolata per al Pau, que es mor de ganes de tornar a l'escola, pintar, fer amics, jugar a la sorra... I cereals de fibra amb dues torrades amb melmelada de maduixa per a la Dúnia. Per a tu? Qualsevol cosa anirà bé.

Avui el Jordi portarà el Pau a l'escola. Tu has de convèncer la Dúnia perquè no agafi el metro i la portis tu a l'institut. És tossuda, la Dúnia, i, a més, li agrada anar amb

metro, perquè són moments en què s'evadeix escoltant la seva música tan estrofolària.

Finalment, l'has convençut i tu portaràs la nena, que ja deixa de ser nena, a l'institut.

Pugeu al cotxe, ella espera que arranquis i comença a fer una cigarreta; només ho fa davant teu, perquè sap que son pare no ho tolera; a tu tampoc et feia gràcia; però té quasi divuit anys, té unes idees molt clares, és tossuda, llesta, dolça... Ja és gran, segons el teu punt de vista. A més, tu ja fumaves als setze...

Vols parlar amb ella però no saps com fer-ho. Vols tenir una conversa d'aquelles que tu tant odiaves, per això no saps com fer-ho. Tot el viatge en silenci, cada semàfor en vermell és un moment més d'incomoditat.

—Dúnia...

—Mama, la setmana que ve hem de fer les prematrícules per a la universitat. Ja saps que aviat faré la selectivitat.

—Aquesta nit ho parlem sopant, et sembla bé?

—No ho sé...

Vols dir-li alguna cosa més però no et deixa temps, et diu "Adéu" ràpid, et fa un petó a la galta, salta del cotxe i s'encén la cigarreta.

Conduint cap a la universitat penses en tot i en res, la pluja mulla el vidre del cotxe, el dia és gris, entres al pàrquing, vas directament al teu despatx, deixes els llibres, treus un feix d'exàmens per corregir, però no trobes el moment de començar... Mires i remires la foto de la Dúnia i el

Pau. Tot, ho són tot. Anys enrere el teu univers era el Jordi i l'italià, per això et vas casar amb ell i ets professora d'italià... Però ara res d'això no té gaire sentit. Mai no hauries dit que les teves prioritats podrien arribar a canviar tant. Tu que vas ser una persona impossible d'encadenar a res, lliure, tossuda... O això és el que creus.

Passa una hora buida, has corregit set exàmens, te'n queden quaranta-tres més. Vas a fer un cafè i entres a classe; tot d'alumnes amb ganes d'aprendre, tot d'alumnes que es pensen que ho saben tot, tu també t'ho pensaves.

Avui toca quelcom que sempre et va fer angunia d'estudiar, geografia. Anem pel sud d'Itàlia avui... Mentre expliques, notes com els teus alumnes planegen viatges tòpics i inexistents a tots els llocs idonis per a adolescents que vas explicant. A més, t'agrada parlar de llocs amagats on tu has estat, llocs que poca gent coneix; petits poblets, esglésies rurals perdudes a la muntanya...

El noi amb ulleres de segona fila et fa una pregunta sobre no sé quin tipus de vegetació que hi ha a no sé quin lloc... Però la teva ment no s'apropa ni per casualitat a la resposta del noi amb ulleres; ja fa estona que penses en quan en tenies divuit, quan tenies tants somnis, quan te'n vas anar a un poblet de costa italià amb aquell noi que tants maldecaps i felicitats et va portar; aquell noi que et va proposar deixar la capital per anar a un poble tan petit que els fils d'estendre roba poguessin arribar de punta a punta de poble. I així ho vas fer; vas marxar aquell estiu a un poblet on estenies els llençols blancs i les camises amb

pegats als colzes a un fil llarg que anava de punta a punta de carrer; t'hi hauries quedat per sempre... El poble era preciós, incomunicat, petit i mig deshabitat, però preciós. La gent era encantadora i, quan us veia passejar agafats de la mà, somreien. Tenies clar que volies viure allí fins a la fi dels teus dies amb ell. En fi... Somnis d'adolescent. Vint anys més tard, ho veus diferent, és clar.

—Maria, Maria... Ha entès la meva pregunta?

—Sí, sí...

Quan surts a la tarda de la universitat, després d'un dia poc productiu, passes per l'Escola de Música a recollir el Pau; això de tocar la trompeta el motiva; és petit, però té una energia i unes ganes de menjar-se el món que et fan venir ganes de menjar-te el món tu, però qui realment s'ha de fer gran i descobrir-lo són ell i la Dúnia.

T'explica les mil aventures que ha viscut avui a l'escola i l'escoltes amb molta atenció, aparques el cotxe i continua parlant, t'explica que a la seva classe estan fent un mural amb tots els colors que serà increïble, i que l'han fet ells sols... Penses que és i serà un gran artista, i no perquè sigui el teu fill, però les coses són com són. Qui tocava la trompeta també? El noi del poble italià...? Ah, no! Era el saxofon.

Entreu a casa, el Pau va esperitat a la banyera solet; el Jordi mira no sé quin documental de cacera i la Dúnia és a la seva habitació, com sempre.

Tot tan tranquil, tan monòton, tan "com sempre"... Has de parlar amb la Dúnia, és un moment complicat per a ella,

ha d'escollir un futur, recordes quan tu vas escollir el teu futur, la fabulosa educació dels teus pares no et permetia fer el que volies, sempre donant explicacions. Sempre donant explicacions a canvi de res. Vas escollir estudiar italià i vas aparcar la idea de tants anys i tan madurada d'estudiar Belles Arts per por de la seva reacció, però saps que, en realitat, el que deien sempre t'acabava essent igual i feies la teva... Així doncs, per què ho vas fer? Sempre t'intentes convèncer que aquell noi no hi va influir, que aquell estiu al poblet de gent agradable i llençols blancs no va tenir res a veure amb el fet de canviar de carrera a últim moment... Però saps que és mentida, saps que vas oblidar-te dels teus somnis i projectes per estudiar italià, perquè no et desagradava, perquè els papes estaven contents, perquè se't donava bé, perquè et recordava a ell...

Obre's una capsula amb un estampat de flors descolorides, una polsera d'una antiga amiga a qui ja no li poses cara, unes claus de vés a saber on, esqueles de gent que ja no hi és i fotos. Moltes fotos, en blanc i negre i les primeres en un color molt esgrogueït.

En busques unes en concret... Totes aquelles fotos d'abans de conèixer el noi del poble italià, abans de conèixer el Jaume. Hi ha una foto amb les amigues del poble d'estiueig a la platja en una barca vella, rius, com hi podíeu cabre tanta gent en aquells quatre retalls de fusta mal enganxada? Més fotos... Fotos que et feia un amic mentre pintaves, al balcó, amb una camisola blanca que ballava al ritme de la marinada del vespre, les mans brutes, milers

d'esbossos per terra, gots amb tot de colors, el teu cabell llarg enredat jugant amb els últims rajos de sol... Caram! Aquesta foto és preciosa! És de quan muntaves a cavall... No et feia gens de por, res et feia por.

Ja has vist suficient, ja t'has carregat de força i records per parlar a la Dúnia com una mare i com una amiga.

Entres a la seva habitació, està pintant, però, quan tu entres, amaga el que dibuixa; sempre ho fa i no entens per què, a tu t'encanta que es passi hores i hores deixant anar la seva imaginació, que dibuixi, que ompli la seva habitació i la seva vida de formes i colors psicodèlics, diferents, originals, nous.

—Mama, què vols? Estic dibuixant!

—Què dibuixes?

—Res. Per cert, t'he agafat aquella polsera daurada.

—Ah, d'acord...

No saps com començar, és normal.

—Dúnia, diria que hem de parlar d'això de la prematrícula, no creus?

—No ho sé, suposo.

No col·labora, no en té ganes, és normal. Parleu de les seves bones notes, de les poques explicacions que et dona, parleu d'una pel·lícula que vol anar a veure, també parleu del nou restaurant tailandès que han obert a un parell de carrers... Parleu de tot menys del que heu de parlar: del que vol estudiar, però la Dúnia és més llesta que tu, Maria.

—Mama, ja sé que ets aquí per dir-me que he d'estudiar el que jo vulgui i bla-bla-bla... Però ja saps la cara que

posarà el papa quan li digui això de Belles Arts, i tu, per més que diguis, tampoc no et deu fer cap gràcia... A més, tinc la “mala sort” de ser boníssima en anglès, tinc tots els títols que puc tenir, el papa em carregarà el cap perquè faci Traducció o Filologia... I ho acabaré fent per tot això que diuen, que té més sortides professionals i aquestes coses...

—Dúnia, em sap greu que creguis que el teu pare i jo no volem el millor per a tu.

—Però jo no he dit això, mama! Ja sé que m'estimeu molt tots dos, però el papa, en especial, ni m'entén ni em vol entendre... Ni tan sols em va deixar anar a classes de dibuix.

Escac i mat. És cert. I aquesta decisió del Jordi va portar a una forta discussió entre tu i ell. No entenes per què el Jordi veia els artistes com uns bohemis, persones de poc profit... Sort que et va conèixer quan ja estudiaves italià, perquè, si t'hagués conegut quan portaves els cabells llargs, espartenyets, vestits de flors i la guitarra sota el braç ni s'hauria fixat en tu.

El Jordi va prohibir a la Dúnia fer classes de dibuix al·legant que era una pèrdua de temps i de diners perquè mai no viuria dels seus dibuixos. Per no tenir-la enfadada, li va oferir l'opció d'estudiar música, que, segons ell, era de més “profit”; la Dúnia va començar a estudiar piano, mig any després ho va deixar.

Sopant la cosa és més que tensa. El Jordi, en el seu món, no s'assabenta de res, o no vol assabentar-se'n. Sort del

Pau, que no calla mai i continua explicant els seus projectes amb el mural, ara explica que vol dibuixar les quatre estacions, cada estació serà un de vosaltres.

—Tu, papa, seràs el senyor Hivern, la mama, la Primavera; la Dúnia, la Tardor, i jo, l'Estiu!

Animes al Pau a dibuixar, igual que fas amb la Dúnia. La Dúnia fa mala cara i, sense venir a compte, fa esclatar el detonant que portarà la guerra.

—Pau, no cal que dibuixis, total, en aquesta casa està mal vist...

El Pau no ho entén, això no va amb ell. Intentes calmar les coses.

—Au, Dúnia, deixa el teu germà tranquil.

—Mama, si ja saps que això no ho dic per al Pau; jo sóc la primera que creu que serà un gran artista si el senyor Hivern li ho permet, és clar... Cosa que crec que serà difícil, oi?

El Jordi ja ha callat prou.

—M'hauries d'agrair que t'hagi pagat tants anys a l'Escola d'Idiomes, gràcies a això ara tens tot de títols que et serviran quan hagis d'anar a treballar, perquè no crec que valorin gaire en una feina si saps dibuixar cols o mandarines!

Maria, per què no hi intervens? Per què no hi intervens si saps que el Jordi no té raó? Per què no hi intervens si saps que des que et vas casar no has tocat ni un pinzell? Per què no hi intervens si saps que la Dúnia es deleix per pintar tot el que veu?

Per sort, la Dúnia és més llesta que tu i per no iniciar una discussió vella, no contesta als arguments buits del seu pare, agafa el plat, el deixa a la cuina i se'n va a l'habitació.

El Pau continua sense entendre res, et mira amb uns ulls blaus a punt d'esclatar de tantes llàgrimes que contenen; creu que ell ha estat el causant d'aquest numeret.

Maria, saps com se sent, saps que el Pau està espantat, que se sent malament perquè pensa que tot ha estat culpa seva; no menja més. Maria, per què no fas res a part d'acaronar-li els cabells?

Passen uns quants dies i l'ambient a casa és fred, a les nits tanques els ulls i tota tu et transportes a aquell petit poblet d'Itàlia; recordes les hores buides prop d'aquell llac on el Jaume et feia fotografies, una a tu, una a una flor d'ametller, una a l'horitzó... Fa anys que no mires el Jordi amb els mateixos ulls i no saps ben bé per què. Suposes que és normal que res sigui com al principi. Quan el mires, ja no veus aquells primers anys de festejar en què et venia a buscar a la porta de casa i et portava de restaurant en restaurant, d'exposició en museu... Era un noi tan interessant; i el Jaume... Sí, Maria, recorda-ho. Et va deixar. El Jaume tenia un altre futur, un altre destí. El Jaume tenia moltes noies al seu voltant més interessants i esbojarrades que tu. Segurament et va estimar, però no va servir de res al final. Tu el vols recordar amb un somriure però et dol pensar que ara podries viure d'una manera diferent; molt diferent. La professora universitària amb el marit banquer

que tenen dos fills encantadors; sona i és massa convencional, típic i tòpic. I això t'ofega. Potser és que no t'has fet tan gran com penses i que continues tenint somnis i neguits.

Quan fa una estona que penses tot això, se't comença a emboirar la ment, creus que, des de sempre, pensar tant no et fa cap bé i decideixes oblidar-ho; evadir-te amb qual-sevol banalitat: corregir uns exàmens, llegir algun llibre, fer el sudoku del diari...

La veritat és incòmoda i ara ho veus més que clar. T'has anat convencent sempre que el que feies era el correcte. Potser el que has de fer és deixar de filosofar tant i fer hipòtesis absurdes per posar tota la teva atenció en la Dúnia.

Fa dies que està més absent del normal, entra i surt de casa com si fos transparent; no diu res, però els ulls entristits la delaten. No la veus feliç i això et corroeix immensament. Tu vas ser molt feliç quan eres adolescent; fins que es va acabar aquell estiu, eres molt feliç... Com a mare, vols el millor per a ella, la vols veure somriure igual que ho feies tu. Té les mateixes dents rectes i blanques que tu; té el mateix somriure vergonyós.

Ara que la Dúnia no és a casa faràs quelcom del que no et sentiràs orgullosa, però ara mateix ho veus totalment necessari per ajudar-la; per tant, ho faràs sense pensar-ho massa. Entres a la seva habitació i mires, tan sols mires. L'has de conèixer més, t'has de conèixer més. No saps com fer de "mare" en aquest circ que és la vida. Mires un taulell

que li va penjar el Jordi a la paret ja fa anys; hi ha alguns esbossos, entrades de mil concerts, fotografies amb amigues, amb cares que et són llunyanamentconegudes, amb el Pau, de petits, amb algun noi... Té algun noi especial, la Dúnia?

Mai no li ho has preguntat, potser perquè a tu no t'agradava que t'ho preguntessin.

A la carpeta de dibuixos hi ha verdaderes obres d'art, sap fer retrats exactes però també sap perdre's en la imaginació i plasmar el que porta més endins.

També té una capsa amb mil discos: Feliu Ventura, Lluís Llach, Bob Marley... Bob Marley? La teva ment ha tornat al Jaume; li encantava, el recordes fumant canuts prohibits a la platja, et recordes fumant tu també i rient molt, rient d'ell, rient amb ell, besant-lo, acaronent-lo, tornant a xuclar el canut, fent lliscar la camisa esquena avall, barrejant els vostres peus a la sorra freda i humida de la vesprada...

La Dúnia també té una pila d'apunts i llibres d'art, molts són teus, els hi has regalat una mica de contraban; molts tenen notes i punts, alguns ja estan esgrogueïts, estan descolorits per culpa dels anys i per amagar-se tant. Per amagar-se quan els teus pares, Maria, et deien que els artistes no eren del tot normals i que on s'és vist d'estudiar per retratista de la rambla.

Té una capseta amb tot de polseres, arracades, collarets... Són molt bonics tots. Hi ha un collaret amb una dent d'algun animal exòtic; creus que se'l va comprar quan va

anar a Tunísia, també hi ha una polsera que li va regalar un amic, que, segurament, era més que un amic, ja que al darrere hi ha una paraula gravada, “T’estimo”.

Tu també tens una capsa així, Maria; bé, en realitat, en tens dues, una de quan eres jove amb tot de polseres de fil i collarets blancs eivissencs i una altra de més seriosa, més convencional, més de “senyora” i “professora” Maria Civit. En aquesta hi ha un rellotge d’or, les joies del teu casament, regals del Jordi, com ara un collaret, un que t’encanta, te’l va regalar fa més de cinc anys per al teu aniversari, és una cadena amb un penjoll en forma de flor d’ametller, tot de plata. Te’l poses en ocasions comptades; és una obra d’art i la sola idea de perdre’l et fa estremir. Aquestes dues capsas teves són com el passat i el futur, no trobes? Un passat en què no importaven les aparences, divertit, de colors, i un futur seriós, amb luxes, amb comoditats, amb monotonia...

Ja tornes a pensar massa, així que tanques la capsa de la Dúnia i obre’s el seu armari.

Té un estil molt semblant al teu quan tenies la seva edat, roba ample, texans descosits, espartenyets poc curioses, amb els cabells llarguíssims, mil forats a les orelles, i mocador al coll, sempre. En té mil, i tu, Maria, tot i saber-ho, sempre que en veus un de ben bonic, l’hi compres i l’hi regales, i ella està més que contenta. Els té una mica desordenats, així que els treus i el teu instint de “mestressa de casa” et fa plegar-los tots bé... N’hi ha un que t’és familiar... I tant! És teu, aquest mocador té més de vint

anys, és de quan acabaves de fer divuit anys. El vas teixir tu mateixa quan vas tornar d'Itàlia; la veritat és que és preciós, un fons marró i al centre una gran flor d'ametller, rosa, imponent, dolça.

De cop i volta entra la Dúnia i, lògicament, no li agrada veure que estàs regirant les seves coses. T'excuses dient que buscaves no sé quina bufanda... Ni te n'has adonat, però encara no has deixat anar el mocador de les mans. Un silenci. Les dues us mireu, mireu el mocador, i tu trenques el silenci com una daga que travessa el no-res.

—T'agrada? El vaig fer jo.

—Sí, és maquíssim. M'has d'ensenyar a fer-ne d'això tan bonic...

—Es diu ganxet, Dúnia.

Les dues mig rieu, sabeu que heu de parlar. Us asseieu sobre el llit i us poseu a plegar més i més mocadors.

—Mama, aquest estiu tenia pensat fer un viatge amb unes amigues...

—Ah! Molt bé! A on?

—A Itàlia...

—Però, Dúnia, ja hi vas anar amb el papa i amb mi a Itàlia.

—Sí, mama, però resulta que no vam anar a molts llocs que es veu que són interessantíssims! Mira en aquesta església romànica de la muntanya de San Pietro ni hi vam passar, per no dir la Galeria dels Uffizi!

—Tens raó, a més, et defenses molt bé amb l'italià...

Un somriure mutu de complicitat. Per avui ja n'hi ha prou. T'aixeques i, a la porta, a punt de marxar, et ve una pregunta al cap que resultarà ser molt interessant...

—I amb quines amigues dius que vas?

—Bé, en realitat, és un amic, però un amic i res més, mama, però, com que a tots dos ens agrada molt l'art... doncs, és clar, Itàlia és perfecte... Segurament tots dos junts trobarem llocs i podrem fer coses més interessants que no pas estar tot el dia a la platja o de bar en bar... M'entens, no?

I tant que l'entens..., massa. Com que l'entens tant, tanques la porta i tornes a seure al llit, al seu costat. Ara ella ja no et mira, distreu la mirada arreglant i repassant els mocadors per no trobar-se la teva mirada, que portaria a un moment incòmode, unes mirades que portarien a disfressar les galtes de la Dúnia de vermell.

—I com dius que es diu aquest noi?

—Mama, és igual això!

—Dúnia, tu creus que el papa o jo et deixarem anar a Itàlia amb un desconegut?

—És un noi que estudia a la Massana... L'escola d'art, saps? Una amiga meva me'l va presentar i ens vam caure molt bé, i hem planejat això una mica d'imprevist... Però bé, que segurament hi anirem.

Plans a l'aire, art, Itàlia... Maria, no et recordes a tu mateixa?

Intentes evitar el tema amb el Jordi perquè saps que només et portaria discussions, encara falta temps per a

l'estiu i ja tindreu temps de pensar-ho; a més, ara hi ha quelcom més difícil de resoldre: les prematrícules.

A l'hora de sopar prepares una amanida que fa goig de veure i suques pa amb tomàquet, penses que el sopar, com més lleuger sigui, millor, ja que sempre us entreteueni fent qualsevol cosa i aneu a dormir tardíssim, i no t'agrada anar a dormir amb la panxa plena. T'agrada molt cuinar, però no tens gaire temps; la Dúnia sempre et diu que el que més trobarà a faltar quan marxi de casa seran les teves postres; dolços de xocolata, nata, caramel... Tot una delícia per a qualsevol paladar.

El Jordi va arreglant la taula, al seu pas, tan gris i buit com sempre, amb la mirada perduda en cap punt fix, deambulant per la casa; el mires i et preguntes què sents per ell després de tots aquests anys; ja no veus les excursions a la muntanya que fèieu a l'estiu o els sopars a aquell restaurant de vora la platja, tampoc no veus en els seus ulls la il·lusió que veies quan va néixer la Dúnia...

S'adona que fa estona que el mires, et mira, somriu i diu:

—Ja heu arreglat això de la prematrícula?

—La veritat és que no... És com una incògnita saber què voldrà estudiar.

—Com que una incògnita? Jo crec que ja és clar, no?

—Jordi, no donis tant per suposat això de l'anglès... Tot i que a la Dúnia li vagi bé, no sé si la motiva gaire...

—Però, Maria, la Dúnia ha de ser pràctica i estudiar alguna cosa de què tregui profit.

—Però, Jordi, perquè no faci una carrera d'idiomes, no vol dir que els hagi de perdre, ja ho saps.

No saps si la conversa és gaire productiva, el Jordi és tan tossut i va tan a la seva...

Gairebé com tu. Sense dir res, tots dos decidíu deixar-ho estar.

Mentre sopeu tots quatre, el silenci només es veu interromput per la senyora que presenta el telenotícies. No és còmode. Et sap greu per al Pau, perquè és un vailet tan alegre... Quan la Dúnia tenia la seva edat, era diferent; els sopars eren molt alegres, la vida era més divertida i fàcil, éreu més joves, la televisió estava encesa però no sentíeu res del que deia la senyora del telenotícies, la qual recordes amb unes ulleres rodones i una americana de quadres, avui ja passades de moda.

Entre mos i mos de pa amb pernil i glop i glop de vi negre, mires el Jordi. Quan va començar a ser tot diferent? És normal que s'hagi apagat allò que en un principi et va fer fixar-te en aquell noi correcte i educat que tan bé et tractava?

Recordes el dia que us veu conèixer, en aquell bar ple de cares conegudes, amb aquell cambrer que sempre re-negava... Feia mesos que no sabies res del Jaume. Et van presentar el Jordi i, quan et va veure, li va canviar l'expressió, el rostre, els ulls, tot. Des de la primera paraula intercanviada entre els dos, el Jordi va veure clar que havies de ser tu. A tu també t'agradava, no com el Jaume, ni més ni menys, potser d'una manera diferent. El Jordi tenia

totes les atencions cap a tu, no veia més món que els dissabtes a la nit parlant amb tu en aquell bar en què us veu conèixer; fins que va decidir convidar-te a dinar; Maria, no pots negar que en un primer moment no ho veies clar, pensaves que, si et tornava a passar això d'enamorar-te d'un noi i que després et deixés..., no ho suportaries. Però aquells ulls del Jordi tan blaus i plens d'il·lusió et van fer dir que sí sense saber gaire per què. Va valdre la pena, però. Ta mare estava tan contenta que festegessis amb un noi que estudiava "per banquer" i, a més, quan sorties amb ell, tota tu estaves més radiant i feliç. Al cap d'un bon temps de festejar, el Jordi sabia del cert que t'encantava viatjar i, no en va, et va portar a Menorca, a una cala encisadora, on et va demanar per casar-vos. No et va costar pas decidir-te. Poc temps després, la Dúnia ja estava de camí.

Mentre reculls el sopar encara penses en tots aquests records; fa dies que vius del passat i el present que crida davant teu, però tu no el sents, tu només et veus amb l'edat de la Dúnia, l'edat en què vas decidir el teu futur sense saber-ho. Potser per això t'estàs fent tantes preguntes i recordes tantes coses que creies enterrades.

Reminiscències.

Et rentes les dents, et poses crema i et mires al mirall. Amb una mica de por. Mai no t'ha agradat fer-te gran, però no pel fet que la teva bellesa s'hagi anat apagant, sinó perquè creus que probablement no has aprofitat el temps amb plenitud. Et fa por fer-te gran perquè creus que pel camí has descuidat diverses coses i, a més, ara, creus que

potser t'has equivocat en tot, ara no saps si aquest és el teu destí, no saps si aquest camí és el teu. Baixes el cap, tanques els ulls i et lamentes pensant que vols aconsellar de la millor manera la teva filla, quan tu no saps pas si mai has fet el que calia.

Et poses al llit i penses que, probablement, tot plegat, només és por del desconegut, a allò que és nou. Però, Maria, la Dúnia també va amb els ulls tapats, a temptes, va construint la seva pròpia història sense saber res del demà, enfrontant-se constantment amb allò que no coneix. I ella no té por, Maria, com tu tampoc no en tenies als divuit anys.

No creus que això no hauria de canviar, Maria? No creus que les coses bones han de perdurar per sempre?

No vols pensar més, t'està entristint el que penses; el que és o sembla la realitat...

Tanques els ulls, caus, a poc a poc, rendida davant de la realitat, t'adorms i l'inconscient t'allibera durant unes hores de les cabòries.

No passen gaires dies més que decideixes parlar d'una vegada per totes amb la Dúnia seriosament, no t'importa gaire el que pugui dir el Jordi, perquè has arribat a la conclusió que és un reflex o paral·lelisme del teu pare; aquell qui no et va deixar estudiar Belles Arts, aquell amb qui no tenies confiança, aquell qui no volies que et veiés riure o plorar.

Aprofites per dur-la a dinar al restaurant tailandès que han obert. La Dúnia ja es veu venir el discursset i, pel seu

posat, no té gaires ganes d'escoltar-lo i, encara menys, d'obeir-lo, si és que ve dictaminat per algun tipus d'ordre que ella pugui considerar supèrflua.

Després d'una estona de conversa bastant buida, es fa un silenci i les paraules et comencen a sortir del cor, ara ja no com una obligació, sinó com quelcom que creus totalment necessari i natural de fer, i és que, què és més natural i normal que una mare aconselli la seva filla?

—Ja has decidit què fer amb la prematrícula? Em vas dir que era la setmana que ve...

—Sí, mama, ja ho tinc bastant decidit... I em sap greu si us enfadeu tu i el papa, però com a primera opció escolliré Belles Arts i, com a segona, Disseny. I si us hi oposeu tu o el papa i no em voleu pagar la universitat, doncs ja m'espavilaré. En algun lloc trobaré feina, a més, aviat podré ser professora d'anglès; i si tampoc no em deixeu viure a casa, doncs...

—Frena, Dúnia, frena! Hi estic totalment d'acord.

La cara de la Dúnia és tot un poema; tant que fins i tot et mig diverteix. No es creu que li hakis dit que sí, així, essent tan fàcil...

—Ja t'has preparat les proves d'aptitud inicials?

—Mama... Com saps que he de fer proves inicials? I perquè m'has dit que sí tan fàcilment? No entenc res.

I somriu. La Dúnia somriu. La Dúnia té els ulls clars i brillants com fa temps que no els tenia. Et sents tan còmoda que les paraules surten de tu de forma tan natural i fàcil com l'aigua d'una deu. No havies pensat a fer-li cap

discurs, ni tan sols a acceptar la seva decisió amb aquesta facilitat; però, quan has vist el valor que ha tingut dient-ho i decidint sola, t'has convençut que ha de fer el que vulgui, ha de fer el que tu no vas saber fer, decidir ella sola, sense influències externes; complir els seus somnis.

—Dúnia, saps que jo també volia estudiar Belles Arts?

—No, però no m'estranya pas, he vist uns quants quaderns de dibuix teus de fa molts anys i ets molt bona, mama. Per què no ho vas fer?

—Ja saps que els avis això de l'art no ho entenen ni ho comparteixen gaire...

—Només va ser pels avis? No m'ho crec! Ets molt tossuda, tu, mama... A més, per què italià?

—Ja em comences a conèixer, noieta! Doncs tens raó, els avis sí que hi van influir, però no van ser l'única causa...

Ara se't comencen a entrebancar les paraules. Aquest tema resulta que s'està complicant, però ara no és el moment de tirar enrere, sinó de ser més forta i sincera que mai.

—Vaig conèixer un noi, i en fi... Com t'ho podria dir? Me'n vaig enamorar... Més o menys quan tenia la teva edat... Vaig anar-me'n a Itàlia amb ell i tenia planejat quedar-m'hi, si no fos perquè ell no tenia els mateixos plans de futur que jo.

—Carai, Mama... Em sap greu... I els avis et van deixar anar a Itàlia?

—Sí, ells es pensaven que estava estudiant... Però ja veus que tot l'italià que vaig aprendre va ser al carrer i no pas en una acadèmia com ells creien.

La Dúnia et mira amb una cara de sorpresa que et recorda quan li llegies històries de cavallers i fades, quan tenia tot just un o dos anys.

—Així, doncs, no vas estudiar Belles Arts pel que et podien dir els avis i vas escollir italià per què et recordava aquest noi?

—Podríem dir que sí.

Sí, Maria, la Dúnia ha dit una veritat com un temple que fa anys que intentes amagar... El futur que en teoria tu sola vas escollir va veure's totalment influenciat pels teus pares i aquell noi.

—Dúnia, no t'explico tot això perquè sí, sinó perquè no vull que caiguis en els mateixos errors que jo. Si vols estudiar Belles Arts, jo et donaré suport, si vols anar-te'n a Itàlia a descobrir l'art, jo hi estaré d'acord... Sempre que ho facis tot perquè tu has decidit que és el millor, perquè tu sola has fet el balanç sobre el que et convé i el que no et convé. T'has de deixar aconsellar i ajudar per la gent del teu voltant, però sempre acabaràs sent tu la que haurà d'actuar, i has d'intentar fer-ho sempre pensant en la teva felicitat i no en la de ningú més.

—Creus que m'estic equivocant, mama?

—No, Dúnia, és clar que no! Però et veig tan jove, bonica, emprenedora, plena de somnis... que em recordes a mi. I quan et veig amb aquell mocador de la flor d'ametller em veig a mi mateixa amb la teva edat i cometent errors que m'hauria pogut estalviar, errors que no vull que tu cometis.

—Mama, si tot això és perquè me'n vaig a Itàlia amb un noi, si t'has de quedar més tranquil·la, no hi vaig...

—És clar que hi has d'anar i has de descobrir coses noves, i potser l'única manera de fer-ho és equivocant-te i rectificat... Dúnia, tens un món obert davant teu, t'està esperant; l'has de gaudir.

—Gràcies, mama.

Us doneu la mà i s'acaba la conversa.

A casa l'ambient ha millorat entre vosaltres, el Jordi segueix sent un món a part que les dues sabeu que haureu d'acabar afrontant, però fins ara, gaudiu de la complicitat que heu arribat a guanyar aquests dies.

Et sents feliç, alliberada, aquests dies t'has capficat molt amb escenes del passat que no sabies per què tornaven a tu com una pluja de ganivets. Però t'han servit per aclarir antics dubtes, per trobar veritats, per posar ordre a la teva ment, per prendre noves decisions i, sobretot, per ajudar la teva filla. Veure't reflectida en la Dúnia ha estat una segona oportunitat per entendre on vas errar, per ajudar-la a millorar.

Saps amb total certesa que l'has aconsellada bé. L'experiència, i més si és basada en errors, serveix per no caure un altre cop en els mateixos paranys de la vida.

Ara ja no hi ha límits, Maria. Ni els teus pares, ni aquell noi, ni el Jordi, ni ningú. Et sents nova, potser diferent, feliç.

—Mama, no trobo uns papers que necessito per a la prematrícula.

—Quins són?

—El títol de l'ESO.

—Ja el tinc preparat, junt amb el meu...

—Junt amb el teu?

La Dúnia ho ha entès. Ella comença una nova història, però la seva mare, també, oi que sí, Maria?

—Mama, et volia donar això el dia del teu aniversari... Però crec que avui és molt més especial, oi que si “nova alumna de Belles Arts”?

—Sí que n'és, d'especial, filla. Així que un regal?

—Bé... Més o menys... Recordes aquell dia que vas entrar a l'habitació i estava dibuixant? Doncs era això el que dibuixava...

Quin dibuix, quina obra d'art. Un retrat d'una mare fet per una filla que l'admira, i la dibuixa de jove, embolicada en un mocador amb una flor d'ametller, amb els cabells conduïts per la marinada i un somriure despreocupat.

